

Granskning av redovisad måluppfyllelse i delårsrapport per augusti år 2019

Innehåll

1. Sammanfattande analys	3
Bedömning av det ekonomiska resultatet	3
Bedömning av resultat för verksamhetsmål	3
Samlad bedömning av mål för god ekonomisk hushållning	4
Rekommendationer	4
2. Bakgrund	6
Iakttagelser i 2018 års granskning	6
Granskningens syfte och revisionsfrågor	8
Revisionskriterier	9
Metod	9
3. Regionstyrelsens delårsrapport till fullmäktige	10
Regionstyrelsens uppföljning av verksamheten	10
Regionstyrelsens bedömning av det ekonomiska resultatet	11
Regionstyrelsens bedömning av resultat för verksamhetsmål	13
Regionstyrelsens bedömning av god ekonomisk hushållning	14
4. Regionstyrelsens underlag till delårsrapporten	16
Regionstyrelsens instruktioner till styrelser och nämnder	16
Granskning av regionstyrelsens underlag	17
6. Sammanfattande bedömningar	19
Åtgärder med anledning av iakttagelser år 2018	19
Svar på revisionsfrågor	21
Rekommendationer	21
Bilaga 1	23

1. Sammanfattande analys

Bedömning av det ekonomiska resultatet

Underskotten och den höga nettokostnadsutvecklingen i regionens verksamheter fortsätter. Vår bedömning är att det ekonomiska läget är mycket allvarligt och att kraftfulla åtgärder behöver vidtas.

Regionstyrelsens bedömning i delårsrapporten per augusti 2019 var att Region Västertobottens ekonomiska läge hade försämrats i förhållande till tidigare år. Styrelsen bedömde att de åtgärder som styrelser och nämnder vidtagit inte hade gett tillräcklig effekt. Verksamheternas nettokostnadsutveckling uppgick per augusti 2019 till 4,9 procent. Enligt budget skulle kostnaderna ha minskat med 2,5 procent.

Styrelsens prognos för år 2019 var att regionen skulle ha ett negativt resultat på 75 miljoner kronor. Av detta bestod 470 miljoner av orealiserade värdeökningar i regionens pensionsportfölj. Prognosen för balanskravsresultatet, dvs. resultatet justerat för orealiserade värdeökningar, var negativt med 545 miljoner kronor. Detta resultat ska enligt kommunallagen återställas inom tre år. De senaste åren har regionen redovisat ett positivt balanskravsresultat.

Regionens verksamheter hade ett underskott med 412 miljoner kronor per augusti 2019. Detta motsvarade en budgetavvikelse med 8 procent. För hälso- och sjukvårdsnämnden var avvikelsen 11 procent. Trots att verksamheterna hade fått mer statsbidrag än budgeterat var underskottet större än någonsin. Regionstyrelsens underskott uppgick till 73 miljoner kronor och hälso- och sjukvårdsnämnden hade ett underskott med 337 miljoner kronor. Framför allt var det stora underskott för personalkostnaderna. Underskotten var även stora för fastigheter, produktionskostnader och utomlänsvård. Styrelsens prognos var att verksamheterna skulle ha en negativ avvikelse på 550 miljoner kronor mot budget vid årets slut. Prognosen förutsatte en lägre kostnadsutveckling under det sista tertialet 2019.

Bedömning av resultat för verksamhetsmål

Fullmäktige beslutade om sex verksamhetsmål för år 2019. Vår bedömning är att de redovisade resultaten inte är förenliga med fullmäktiges mål. Regionstyrelsen bedömde i delårsrapporten att endast ett av verksamhetsmålen skulle vara uppfyllt vid årets slut. Vår granskning visar dock att målet saknade underliggande mål som var mätbara.

Regionstyrelsen bedömde att fyra av fullmäktiges verksamhetsmål delvis skulle uppnås vid årets slut. Vi anser att det finns en risk att styrelsen var för optimistisk i sina bedömningar för flera av målen. Styrelsen saknade dessutom underlag att göra säkra bedömningar för några av målen. Vi instämmer i styrelsens bedömning att målet om hållbar ekonomi inte kommer att uppfyllas vid årets slut. En generell iakttagelse är att det av delårsrapporten för verksamhetsmålen inte framgår om några korrigerande åtgärder vidtagits för att förbättra resultaten vid årets slut.

Samlad bedömning av mål för god ekonomisk hushållning

I delårsrapporten gör regionstyrelsen en avstämning mot de tre finansiella mål som fullmäktige fastställt för år 2019. Styrelsen bedömer att resultat- och investeringsmålen inte kommer att uppnås medan målet om finansiering av pensionsåtagandet uppnås. Vi gör samma bedömning.

Delårsrapporten saknar liksom tidigare år en samlad värdering av om målen för en god ekonomisk hushållning kommer att uppnås. Mot bakgrund av verksamheternas stora underskott och svaga resultat för verksamhetsmål bedömer vi att de redovisade resultaten inte är förenliga med fullmäktiges mål.

Rekommendationer

I flera år har revisorerna påtalat att det inte är hållbart att verksamheterna år efter år redovisar stora underskott. Trots åtgärder har underskotten ökat kraftigt under de senaste åren. Även för fullmäktiges verksamhetsmål är resultaten svaga. Med anledning av den allvarliga situationen rekommenderar vi att regionstyrelsen skyndsamt vidtar kraftfulla åtgärder:

- Det behövs genomgripande förändringar för att regionens verksamheter ska klara sina budgetar. Säkerställ att tillräckliga åtgärder blir genomförda inom styrelsens ansvarsområde som nämnd. För dialog med hälso- och sjukvårdsnämnden om vilka åtgärder som nämnden bör vidta.
- Bered förslag på åtgärder för ställningstagande av fullmäktige i händelse av att någon styrelse eller nämnd redovisar att de riskerar att inte uppnå fullmäktiges mål eller klarar av att genomföra fullmäktiges uppdrag.
- Säkerställ att tillräckliga åtgärder vidtas för att regionstyrelsen som nämnd uppnår fullmäktiges verksamhetsmål. För dialog med hälso- och sjukvårdsnämnden om vilka åtgärder som nämnden behöver vidta för att uppnå fullmäktiges verksamhetsmål.
- Genomför i den samlade delårsrapporten en samlad bedömning om målen för god ekonomisk hushållning kommer att nås vid årets slut.
- Säkerställ att det för den samlade delårsrapporten finns underlag för att bedöma måluppfyllelsen för fullmäktiges samtliga verksamhetsmål.
- Förbättra uppsikten över de underlag som övriga styrelser och nämnder lämnar till regionstyrelsens samlade delårsrapport. Säkerställ att underlagen håller tillräcklig kvalitet. Kommentera i delårsrapporten om de underlag som övriga styrelser och nämnder lämnar in är bristfälliga.
- Utveckla analysen i den samlade delårsrapporten om orsaker till bristande måluppfyllelse. Utveckla också analysen om orsaker till att åtgärder inte har varit tillräckliga.
- Kommentera i den samlade delårsrapporten om de resultat som styrelser och nämnder redovisar i sina delårsrapporter är tillräckliga och om prognoserna är rimliga.

- Utveckla redovisningen av fullmäktiges riktade uppdrag. Av delårsrapporten bör det framgå i vilken grad uppdragen är genomförda samt bedömningen av måluppfyllelsen för uppdragen vid årets slut.
- Tydliggör rutinerna och riktlinjerna för arbetet i planerings- och uppföljningsprocessen. Styrdokumenten bör anpassas utifrån den nuvarande förvaltningsorganisationen.

Rekommendationerna kommer att följas upp i nästa års granskning.

2. Bakgrund

Regionstyrelsen ska under år 2019 lämna två delårsrapporter till regionfullmäktige. Den första per 30 april och den andra per 31 augusti. Delårsrapporten per augusti är reglerad av kommunallagen samt lagen om kommunal bokföring och redovisning. Rapporten ska innehålla en resultat- och balansräkning samt en förenklad förvaltningsberättelse.

I sin revisionsplan för år 2019 beslutade revisorerna att granska delårsrapporten per augusti. Revisorerna ska enligt kommunallagen bedöma om resultaten i delårsrapporten är förenliga med de mål som fullmäktige beslutat. Revisorernas skriftliga bedömning av delårsrapporten ska lämnas till regionfullmäktige inför fullmäktiges behandling av delårsrapporten. Denna rapport avser en översiktlig granskning av delårsrapporten per augusti 2019.

Iakttagelser i 2018 års granskning

Bedömning av det ekonomiska resultatet

I delårsrapporten per augusti 2018 redovisade landstinget en budgetavvikelse med -43 miljoner kronor. Redovisningen av verksamheternas nettokostnader visade ett underskott mot budget med -286 miljoner kronor. Nettokostnadsutvecklingen var 6,9 procent. I maj 2018 presenterade landstingsdirektören åtgärder för att minska den höga kostnadsutvecklingen. I delårsrapporten per augusti uppgav landstingsstyrelsen att beslutade åtgärder inte gett tillräcklig effekt.

I delårsrapporten bedömde landstingsstyrelsen att det ekonomiska resultatet för landstinget vid årets slut skulle uppgå till 134 miljoner kronor. I förhållande till budget skulle avvikelsen vid årets slut uppgå till -2 miljoner kronor. En viktig förklaring till det prognostiserade resultatet var ett positivt finansnetto på 350 miljoner kronor. Regionstyrelsen redovisade i årsredovisning för 2018 ett överskott med 35 miljoner kronor, vilket var en negativ budgetavvikelse med -101 miljoner kronor.

Bedömning av resultatet för verksamhetsmål

Granskningen av delårsrapporten per augusti 2018 visade att landstingsstyrelsens underlag för uppföljningen av fullmäktiges övergripande mål var av varierad kvalitet. Metodmässiga brister i underlagen bidrog till att utvärderingen av verksamhetsmålen i delårsrapporten i vissa delar var otydlig. För två av fullmäktiges fyra övergripande mål saknade styrelsen underlag för att bedöma resultaten. Revisorerna ansåg att det var en brist att styrelsen inte säkerställt att det fanns underlag för att följa upp samtliga mål som var planerade att följas upp i delårsrapporten. Revisorerna ansåg att styrelsen var för optimistisk i sin prognos för målet "Attraktiv arbetsgivare".

Granskningen visade också att styrelsen inte berett något förslag på åtgärder till fullmäktige med anledning av redovisade avvikelser i delårsrapporten. Inte heller hälso- och sjukvårdsnämnden vände sig med yrkanden till fullmäktige med anledning av bristande måluppfyllelse.

Samlad bedömning av mål för god ekonomisk hushållning

I delårsrapporten prognostiserade landstingsstyrelsen att två av fullmäktiges tre finansiella mål skulle uppnås vid årets slut och ett av målen delvis skulle uppnås.

Revisorerna gjorde ingen annan bedömning. Liksom tidigare år saknade delårsrapporten en samlad bedömning av god ekonomisk hushållning.

Mot bakgrund av verksamheternas stora ekonomiska underskott och avvikelserna inom målet "God och jämlik vård" var revisorernas sammantagna bedömning att de redovisade resultaten per augusti 2018 och prognosen för helåret inte var förenliga med fullmäktiges mål.

Rekommendationer i 2018 års granskning

Föregående år lämnade revisorerna följande rekommendationer till landstingsstyrelsen:

- Utred vilka genomgripande förändringar som behövs för att landstingets verksamheter ska klara sina budgetar. Säkerställ att tillräckliga åtgärder blir genomförda inom landstingsstyrelsens ansvarsområde som nämnd. För dialog med hälso- och sjukvårdsnämnden om vilka åtgärder som nämnden bör vidta.
- Bered förslag på åtgärder för ställningstagande av fullmäktige i händelse av att någon styrelse eller nämnd redovisar att de riskerar att inte uppnå fullmäktiges mål eller klara av att genomföra fullmäktiges uppdrag.
- De rutiner som finns för arbetet på tjänstemannanivå med delårsrapporten behöver kompletteras så att det blir tydligare för chefer och medarbetare om vem som ska göra vad och hur de olika momenten ska utföras.
- Säkerställ att det för delårsrapporten finns underlag för att bedöma måluppfyllelsen för alla de övergripande mål som fullmäktige beslutat om.
- Redovisningen i delårsrapporten är i första hand inriktad på landstingsstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden och nämnden för funktionshinder och rehabilitering. Utveckla redovisningen av resultat per augusti och prognoser om måluppfyllelsen för helår för övriga nämnder. Gör tydliga bedömningar i den samlade delårsrapporten för landstinget om de resultat som styrelser och nämnder redovisar i sina delårsrapporter är tillräckliga och om prognoser är rimliga.
- Ha bättre uppsikt över de underlag som övriga nämnder lämnar till landstingsstyrelsens samlade delårsrapport för landstinget och säkerställ att underlagen håller en tillräcklig kvalitet. Kommentera i den samlade delårsrapporten för landstinget om de underlag som övriga nämnder lämnar in är bristfälliga.
- Utveckla redovisningen i delårsrapporten av resultatet av de uppdrag som fullmäktige lämnat till styrelser och nämnder. Med utgångspunkt av fullmäktiges uppdrag bör berörda styrelser och nämnder besluta om vilka aktiviteter m.m. som de avser genomföra. I delårsrapporten bör landstingsstyrelsen redovisa i vilken grad aktiviteterna m.m. är genomförda samt bedöma om måluppfyllelsen för uppdragen vid årets slut.
- Utveckla analyserna i delårsrapporten om orsaker till bristande måluppfyllelse och om orsaker till att åtgärder inte har varit tillräckliga.

- Gör i delårsrapporten en samlad bedömning om målen för god ekonomisk hushållning kommer att nås vid årets slut. En förutsättning är att resultat för verksamhetsmål och finansiella mål bedöms i ett sammanhang.

Regionstyrelsens yttrande

Den 2 april 2019 yttrade sig regionstyrelsen över granskningen av delårsrapporten per augusti 2018 (RS 400-2019). Av yttrandet framgick att regionstyrelsen i huvudsak instämde i revisorernas iakttagelser. Följande åtgärder uppgav styrelsen att de påbörjat eller planerat att arbeta med:

- Fortsatt arbete med krav på tydligare analyser i syfte att regionens verksamheter skulle klara sin budget. Regionstyrelsen uppgav bland annat att beslutade åtgärder skulle följas upp i samband med resultatdialoger. I delårs- och årsrapporter för år 2019 skulle också särskild uppmärksamhet riktas mot hantering av åtgärder inom områden där mål och uppdrag riskerade att inte nås. Risken att verksamheten inte klarar sin budget skulle också, enligt yttrandet, följas i internkontrollplanerna för år 2019.
- En översyn av gällande styrdokument skulle slutföras mot bakgrund av regionbildning och ny förvaltningsorganisation. Ett arbete hade påbörjats med att harmonisera instruktionerna för samtliga nämnder i syfte att skapa förutsättningar för en grundläggande bedömning av måluppfyllelse och prognos per helår.
- I den kommande planeringsprocessen av regionplanen skulle tillräckliga underlag för bedömning av fullmäktiges övergripande mål säkerställas.
- Prioritera förbättringsarbete för att utveckla styrelsens samlade bedömning om målen för god ekonomisk hushållning kommer att nås vid årets slut.

Av regionstyrelsens yttrande framgick också att regionfullmäktige hade riktat uppdrag till regionstyrelsen att förbereda åtgärder för ekonomisk hållbarhet för kommande planperiod. Styrelsen hade även uppdrag att utreda och föreslå en långsiktig och finansierad investeringsplan. Styrelsen uppgav att båda uppdragen hade påbörjats samt att styrelsen skulle följa upp uppdragen under år 2019.

Granskningens syfte och revisionsfrågor

Granskningen av delårsrapporten per augusti 2019 är översiktlig. Granskningens syfte är att bedöma om resultaten i delårsrapporten är förenliga med fullmäktiges mål. Granskningen är inriktad mot redovisat resultat per augusti 2019 samt om det är troligt att fullmäktiges mål kommer att uppnås vid årets slut. Vi har även granskat om redovisningen i rapporten är tillräcklig för att bedöma måluppfyllelsen.

Följande revisionsfrågor har besvarats i granskningen:

1. Är styrelsens redovisade resultat per augusti 2019 förenligt med fullmäktiges verksamhetsmål och riktade uppdrag?
2. Är styrelsens redovisade resultat per augusti 2019 förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning?
3. Är det troligt att fullmäktiges verksamhetsmål och riktade uppdrag kommer att uppnås vid årets slut?

4. Är det troligt att fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning kommer att uppnås vid årets slut?
5. Är redovisningen i delårsrapporten tillräcklig för att bedöma om det är troligt att fullmäktiges verksamhetsmål och uppdrag kommer att nås vid årets slut?
6. Är redovisningen i delårsrapporten tillräcklig för att bedöma om det är troligt att fullmäktiges mål om ekonomisk hushållning kommer att nås vid årets slut?
7. Har regionstyrelsen vidtagit tillräckliga åtgärder med anledning av revisorernas rekommendationer för år 2018?

EY har på uppdrag av revisorerna granskat om räkenskaperna är rättvisande och om delårsbokslutet är upprättat i enlighet med lagen om kommunal redovisning och god revisionssed. Resultatet av EY:s granskning redovisas i separat rapport (Gr 1/2019).

Revisionskriterier

De bedömningsgrunder som utgör underlag för granskningens slutsatser är:

- Kommunallagen (2017:725) kap. 11 § 16 samt kap. 12 § 2
- Lag om kommunal bokföring och redovisning (2018:597) kap. 13 §§ 1, 2

Metod

Granskningen är genomförd utifrån en dokumentanalys av regionstyrelsens samlade delårsrapport per augusti 2019 till regionfullmäktige. Den samlade delårsrapporten till fullmäktige baseras på de delårsrapporter som samtliga styrelser och nämnder rapporterat till regionstyrelsen. Därför har vi även genomfört dokumentanalys av styrelsernas och nämndernas respektive delårsrapporter. Därutöver har vi granskat protokoll.

Under granskningen har vi gjort avstämningar med berörda tjänstepersoner i ekonomistaben. Rapporten har också kvalitetssäkrats av berörda tjänstepersoner. Arbetet med granskningen är i huvudsak genomfört av Malin Hedlund, Ingrid Lindberg och Richard Norberg på revisionskontoret.

3. Regionstyrelsens delårsrapport till fullmäktige

Den samlade delårsrapporten per augusti 2019 var regionstyrelsens andra rapport till regionfullmäktige för året. I delårsrapporterna ska styrelsen rapportera om samtliga styrelser och nämnder uppfyller fullmäktiges mål. Styrelsen ska också redogöra för verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning vid årets slut. Det framgår av regionstyrelsens uppföljningsplan för år 2019 (RS 63-2019).

I delårsrapporten beskrev styrelsen sin finansiella analys för perioden samt sin bedömning av det ekonomiska resultatet vid årets slut. Regionstyrelsen redogjorde även för verksamheternas resultat i förhållande till fullmäktiges verksamhetsmål och prognosen för vilka mål som styrelsen bedömde skulle nås vid årets slut.

Av delårsrapporten framgick även regionstyrelsens uppföljning av fullmäktiges riktade uppdrag till styrelserna och nämnderna. Styrelsen återgav även i korthet de resultat som styrelserna och nämnderna redovisat i sina delårsrapporter.

Regionstyrelsens uppföljning av verksamheten

Delårsrapporten per augusti ska innehålla en förenklad förvaltningsberättelse med upplysningar om händelser som är av betydelse för regionen. I delårsrapporten hade regionstyrelsen ett avsnitt om "viktiga händelser under perioden". Händelserna som styrelsen nämnde var:

- Avtalet för ambulansflyg över kvarken hade tecknats i mars. Sedan april hade två patienter från Finland behandlats.
- Arbetet med att ta fram framtidens informationssystem (FVIS).
- Planen för långsiktig finansierad investeringsplan hade färdigställts samt att aktiviteter kring effektivisering av fastighetsytor pågick.
- Ny sambulans hade invigts på linje mellan Skellefteå lasarett och Norrlands universitetssjukhus. I juni startade ett försök med en sjukreselinje mellan Lycksele lasarett och Norrlands universitetssjukhus.
- Strukturerna för samverkan med kommunerna i länet hade setts över och förstärkts.
- Arbetet pågick med att skapa en ny regional utvecklingsstrategi (RUS).
- Arbetet pågick med en ny regional kulturplan. Planen avses att beslutas i fullmäktige under hösten.
- Arbetet pågick till följd av utformandet av den nya programperioden för EU:s sammanhållningspolitik.

Vår kommentar

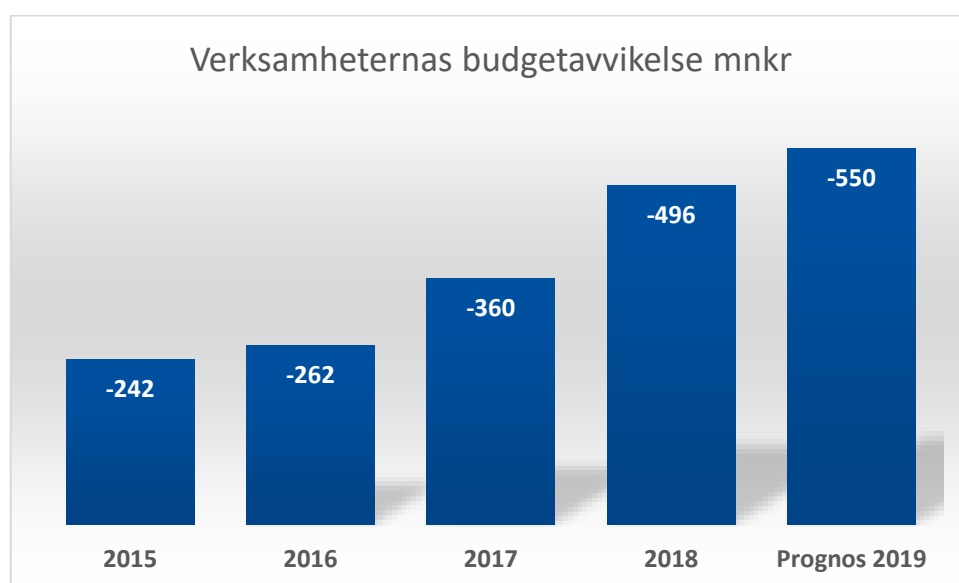
Region Västerbottens huvudsakliga ansvarsområden är hälso- och sjukvård samt regional utveckling. Under avsnittet som berör viktiga händelser redogör regionstyrelsen endast för stödprocesser till hälso- och sjukvården samt för verksamheter under regionala utvecklingsnämnden. Drygt 90 procent av regionens budget avser hälso- och sjukvård samt tandvård. Under avsnittet saknas information om

väsentliga händelser för regionvården, länssjukvården, primärvården och tandvården. Vår bedömning är att regionstyrelsen under rubriken ”viktiga händelser under perioden” inte i tillräcklig grad redogjorde för händelser som varit väsentliga för hälso- och sjukvården och tandvården.

Regionstyrelsens bedömning av det ekonomiska resultatet

Av tabellen nedan framgår att verksamheterna i flera år redovisat stora underskott. Delårsrapporten per augusti 2019 visar att de strukturella underskotten fortsätter. Aldrig tidigare har verksamheterna haft så stora underskott.

Revisorerna har i flera år rekommenderat styrelsen att vidta kraftfulla åtgärder för att vända den negativa utvecklingen. Revisorerna har också påtalat att åtgärdsplaner inte varit tillräckliga och att det behövs analyser av orsaker till varför åtgärder inte varit tillräckliga.

Styrelsens prognos visar att 545 miljoner kronor behöver återställas

För hela år 2019 har fullmäktige budgeterat ett överskott med 81 miljoner kronor. I delårsrapporten redovisade regionstyrelsen ett överskott med 124 miljoner kronor. Från och med den 1 januari 2019 gäller en ny kommunal bokförings- och redovisningslag vilket innebär att ändringar har gjorts i förhållande till tidigare redovisningsprinciper. Enligt den nya lagen ska vissa värdepapper värderas till verkligt värde i redovisningen. Värdeökningen av regionens pensionsportfölj uppgick per augusti 2019 till 470 miljoner kronor. Om man bortser från denna värdeökning var resultatet negativt med 346 miljoner kronor.

I delårsrapporten per augusti 2019 bedömde regionstyrelsen att det ekonomiska resultatet vid årets slut skulle uppgå till -75 miljoner kronor. I förhållande till budget var det en avvikelse med -156 miljoner kronor. Styrelsen beräknade att balanskravsresultatet, dvs. resultatet rensat för realiserade vinster i värdepapper, skulle uppgå till -545 miljoner kronor vid årets slut. Ett negativt balanskravsresultat ska enligt kommunallagen återställas inom tre år om inte synnerliga skäl föreligger. De senaste åren har regionen redovisat ett positivt balanskravsresultat.

Styrelsens prognos för balanskravsresultatet hade förbättrats med 225 miljoner kronor jämfört med delårsrapporten per april 2019. Styrelsen förklarade att det

berodde på beslut om ökade riktade statsbidrag samt att styrelsen bedömde att kostnadsutvecklingen inom hälso- och sjukvården skulle vara lägre under det sista tertialet.

Verksamheternas avvikelser är större än någonsin

Verksamheternas nettokostnader redovisade en negativ budgetavvikelse med 412 miljoner kronor per augusti 2019. Detta motsvarade en avvikelse på 8 procent. Detta trots att avvikelsen påverkats positivt med 71 miljoner kronor på grund av högre statsbidrag med mera. För hela år 2019 har regionen erhållit 120 miljoner kronor mer i riktade statsbidrag än budget. Nettokostnadsutvecklingen per augusti 2019 var 4,9 procent. Om de ökade statsbidragen exkluderas var nettokostnadsutvecklingen drygt 6 procent. Enligt budgeten skulle verksamheternas nettokostnadsutveckling ha varit negativ med 2,5 procent. För år 2018 var avvikelsen per augusti -286 miljoner kronor och nettokostnadsutvecklingen 6,9 procent. Styrelsens prognos för hela år 2019 var att verksamheterna skulle ha ett underskott på 550 miljoner kronor.

Största avvikelsen mot budget fanns inom personalkostnader som redovisade ett underskott med 221 miljoner kronor per augusti 2019. Personalkostnaderna hade ökat med 4,9 procent jämfört med föregående år. Antalet årstjänster hade ökat med 103 vilket motsvarade 1,1 procent. Kostnaden för hyrpersonal var 139 miljoner kronor. Detta var en ökning med 10 miljoner kronor jämfört med föregående år. Föregående år var avvikelsen för personalkostnaderna -154 miljoner kronor och kostnadsutvecklingen 7,8 procent.

Övriga poster som uppvisade stora avvikelser mot budget var enligt styrelsens redovisning kostnader för produktion, fastighet och utomlänsvård.

Styrelsen bedömer att vidtagna åtgärder inte har gett tillräcklig effekt

Inför år 2019 hade verksamheterna planerat åtgärder för en budget i balans för drygt 210 miljoner kronor. Styrelsen redovisade att den totala effekten av åtgärdsplanerna per augusti 2019 var 53 miljoner kronor. Enligt styrelsen handlade huvuddelen av åtgärderna om att minska personalkostnader både för inhyrd personal och egen personal. Mot bakgrund av den höga kostnadsutvecklingen bedömde styrelsen att de vidtagna åtgärderna inte gett tillräcklig effekt.

Hälso- och sjukvårdsnämnden har en budgetavvikelse på 11 procent

Hälso- och sjukvårdsnämnden redovisade per augusti 2019 en negativ avvikelse mot budget på 337 miljoner kronor. Detta var en avvikelse på -11 procent. Nettokostnadsutvecklingen var 4,9 procent. Enligt budget skulle kostnaderna istället ha minskat med 5,4 procent jämfört med motsvarande period.

Regionstyrelsen har hög kostnadsutveckling

Regionstyrelsen redovisade per augusti 2019 en negativ avvikelse mot budget på 73 miljoner kronor, vilket motsvarade 3,6 procent. Nettokostnadsutvecklingen uppgick till 5,7 procent.

Mindre avvikelser hos övriga styrelser och nämnder

Övriga styrelser och nämnder redovisade tillsammans en avvikelse på -3 miljoner kronor per augusti 2019. Bland dessa redovisade regionala utvecklingsnämnden och folkhögskolestyrelsen ett underskott på cirka 2 miljoner vardera.

Vår kommentar

Regionens verksamheter redovisade per augusti 2019 en negativ avvikelse mot budget på 412 miljoner kronor. Detta motsvarar 8 procent. Inom hälso- och sjukvårdsnämnden var avvikelsen 11 procent. Aldrig tidigare har avvikelserna varit så höga. Motsvarande period föregående år var avvikelsen -286 miljoner kronor eller 5,5 procent. I delårsrapporten per augusti 2019 konstaterade styrelsen att de åtgärder som vidtagits för att bromsa kostnadsutvecklingen inte gett tillräcklig effekt. Istället för att i enlighet med budget minska kostnaderna med 2,5 procent så hade kostnaderna ökat med 4,9 procent. Detta ger liksom styrelsen också påpekar konsekvenser på regionens förmåga att finansiera nödvändiga investeringar och göra avsättningar för framtida pensionsåtaganden.

Det är bekymrande att nettokostnadsutvecklingen har varit på en hög nivå under flera år trots omfattande åtgärdsplaner. Skatteintäkter och generella statsbidrag ökade inte i samma takt då summan av dessa var en ökning på 2,8 procent. För att nå en långsiktig ekonomisk balans behöver ökningen av skatteintäkter och generella statsbidrag överstiga ökningen av verksamhetens nettokostnad. Trots att styrelsen bedömt att åtgärderna inte varit tillräckliga för att bryta kostnadsutvecklingen gör styrelsen en prognos att kostnadsutvecklingen ska vara lägre under det sista tertialet 2019.

Revisorerna har under flera års tid rekommenderat styrelsen att utveckla analyserna om orsakerna till brister i måluppfyllelsen och varför inte åtgärder varit tillräckliga. Vår bedömning är att analyserna fortfarande inte är tillräckliga.

Ett negativt balanskravsresultat ska återställas inom tre år. Detta försämrar ytterligare verksamheternas förutsättningar för de kommande åren samtidigt som konjunkturen förväntas bli svagare. Vår bedömning är att det ekonomiska läget är mycket allvarligt och att kraftfulla åtgärder behöver vidtas.

Regionstyrelsens bedömning av resultat för verksamhetsmål

I delårsrapporten per augusti bedömde regionstyrelsen att verksamheterna vid årets slut endast skulle nå ett av fullmäktiges sex verksamhetsmål. Av tabellen nedan framgår regionstyrelsens prognos om måluppfyllelse vid årets slut för samtliga verksamhetsmål.

Fullmäktiges mål	Regionstyrelsens prognos
Bättre och jämlik hälsa	● Målet kommer delvis uppfyllas
God och jämlik vård	● Målet kommer delvis uppfyllas
Aktiv och innovativ samarbetspartner	● Målet kommer delvis uppfyllas
Attraktiv arbetsgivare	● Målet kommer delvis uppfyllas
Tydligt ledarskap för hållbar regional tillväxt	● Målet kommer uppfyllas
Hållbar ekonomi	● Målet kommer inte uppfyllas

Regionstyrelsens bedömningar i delårsrapporten utgick från styrelsernas och nämndernas mål. Samtliga styrelser och nämnder, med undantag från de gemensamma måltidsnämnderna, ingick i uppföljningen.

Totalt följde regionstyrelsen upp 22 av 28 nämndmål. Styrelsen bedömde att åtta av målen skulle uppnås vid årets slut. Det vill säga 36 procent. Styrelsen bedömde att tio mål delvis skulle nås och fyra mål inte skulle nås vid året slut (se bilaga 1 för mer information). Av redovisningen framgick att framförallt tillgänglighetsmålen

och målen om hållbar ekonomi hade stora avvikelser. För några mål framgick att åtgärder behövdes för att öka måluppfyllelsen. Åtgärderna var i huvudsak allmänt beskrivna. Det framgick inte om några åtgärder hade vidtagits för att förbättra resultatet vid årets slut.

I regionplanen för år 2019 riktade fullmäktige tolv uppdrag till styrelserna och nämnderna. I delårsrapporten följde styrelsen upp sju av uppdragen. För samtliga uppdrag framgick vad som hade genomförts under perioden. Styrelsen uppgav att uppdraget till hälso- och sjukvårdsnämnden att *implementera ny struktur för samverkan mellan regionen och länets kommuner avseende vård och omsorg* inte skulle slutföras innan årets slut. För övriga uppdrag framgick inte någon bedömning av om uppdragen skulle slutföras innan årets slut. Styrelsen bedömde inte heller måluppfyllelsen för uppdragen.

Vår kommentar

Fullmäktige beslutade om sex verksamhetsmål för år 2019. Vår bedömning är att de redovisade resultaten inte är förenliga med fullmäktiges mål. För flera av målen sakade regionstyrelsen underlag för att göra säkra bedömningar. Det finns därför risk att styrelsen var för optimistisk i sina bedömningar (se bilaga 1 för mer information).

Regionstyrelsen bedömde att endast fullmäktiges mål om *tydligt ledarskap byggt på samverkan för hållbar regional tillväxt* skulle uppnås vid årets slut. Bedömningen utgick från genomförda aktiviteter inom regionala utvecklingsnämnden. Vår granskning visade att regionala utvecklingsnämnden saknade mätbara mål, vilket medför att det inte är möjligt att bedöma måluppfyllelsen.

Regionstyrelsen bedömde att fyra av fullmäktiges verksamhetsmål delvis skulle uppnås vid årets slut. Av granskningen framgår att regionstyrelsen inte hade tillräckliga underlag för att bedöma måluppfyllelsen för fullmäktiges mål om *bättre och jämlik hälsa* samt *aktiv och innovativ samarbetspartner*. Granskningen visade också att underlagen för bedömningen av *god och jämlik vård* var svaga. Det finns därför risk att styrelsen är för optimistisk i sin bedömning av målen. Vi instämmer i styrelsens bedömning att målet om *hållbar ekonomi* inte kommer att uppnås vid årets slut. Vi instämmer även i styrelsens bedömning att målet om *attraktiv arbetsgivare* delvis kommer att uppnås vid årets slut.

Positivt är att regionstyrelsens redovisning av måluppfyllelsen i delårsrapporten har tydligare struktur i jämförelse med tidigare rapporter. Det är bra att styrelsen för respektive verksamhetsmål har återrapporterat fullmäktiges riktade uppdrag till styrelserna och nämnderna. Vi är också positiva till att samtliga styrelser och nämnder ingår i redovisningen av måluppfyllelsen. Av delårsrapporten framgår det dock inte om resultaten har viktats mellan styrelserna och nämnderna. Resultatet för en större nämnd påverkar sannolikt måluppfyllelsen för fullmäktiges mål i större utsträckning än resultatet för en mindre nämnd.

Regionstyrelsens bedömning av god ekonomisk hushållning

Delårsrapporten saknar liksom tidigare år en samlad bedömning av god ekonomisk hushållning. I delårsrapporten kommenterar styrelsen de finansiella målen var för sig.

Fullmäktige har i regionplan 2019 beslutat om tre finansiella mål som är av betydelse för god ekonomisk hushållning. I delårsrapporten gör regionstyrelsen följande avstämning mot de finansiella målen för år 2019:

Finansiellt mål	Regionstyrelsen prognos	Regionstyrelsens bedömning
Positivt resultat på 1,0 procent av skatter och generella statsbidrag. (Motsvarar 83 miljoner kronor)	Prognostiserat resultat minus 75 miljoner kronor	Målet kommer inte att uppnås
Totala pensionsåtagande ska vid utgången av 2019 vara finansierat till minst 40 procent.	Per augusti är pensionsåtagandet finansierat till 48 procent	Målet kommer att uppnås
Reinvesteringar ska finansieras utan extern upplåning. Lånefinansiering kan ske av strategiska investeringar om: <ul style="list-style-type: none"> • soliditeten >18 procent • totalt lånebelopp <3 000 mnkr 	Reinvesteringar finansieras med extern upplåning. Soliditeten prognostiseras till att per utgången av 2019 understiga 18 procent.	Målet kommer inte att uppnås

För hela planperioden 2016–2019 var regionens mål ett positivt resultat på 1–2 procent av skatter och generella statsbidrag. Regionstyrelsen gjorde ingen prognos för hela planperioden i sin delårsrapport. Det beräknade resultatet för åren 2016–2019 utgör ca 0,6% av generella skatter och statsbidrag.

Vår kommentar

Vi instämmer i regionstyrelsens bedömningar om att resultat- och investeringsmålen inte kommer att uppnås för år 2019 medan målet om pensionsåtagandet uppnås. Inte heller beräknat på hela planperioden 2016–2019 kommer resultatmålet att uppnås enligt vår bedömning.

Regionstyrelsen prognosticerade att resultatmålet och investeringsmålet inte skulle uppnås. Styrelsen redovisade dock inte vad utfallet var när det handlade om resultatets andel av skatter och statsbidrag och nivåer på soliditet och upplåning. Detta är en brist.

Mot bakgrund av verksamheternas ekonomiska underskott, avvikelser inom resultat- och investeringsmålen samt bristande måluppfyllelse inom fullmäktiges verksamhetsmål är vår sammantagna bedömning att de redovisade resultaten per augusti 2019 och prognosen för helåret inte är förenliga med fullmäktiges mål.

Revisorerna har under flera års tid rekommenderat styrelsen att göra en samlad bedömning av god ekonomisk hushållning. Begreppet god ekonomisk hushållning har både ett finansiellt perspektiv och ett verksamhetsmässigt perspektiv. För att överensstämna med kravet i Rådet för kommunal redovisnings rekommendation 17 "Delårsrapport", ska delårsrapporten innehålla upplysningar om regionens förväntade utveckling utifrån målen om god ekonomisk hushållning. För att kunna göra en samlad bedömning bör regionen definiera vilka av verksamhetsmålen som är av betydelse för god ekonomisk hushållning. Hur regionstyrelsen ser på verksamhetsmålen kopplat till god ekonomisk hushållning framgår inte med tydlighet i delårsrapporten.

4. Regionstyrelsens underlag till delårsrapporten

Regionstyrelsens instruktioner till styrelser och nämnder

Regionstyrelsens uppföljningsplan för år 2019

Regionstyrelsen antog den 6 februari 2019 en uppföljningsplan för styrelser och nämnders delårs- och årsrapporter (RS 63-2019). Av uppföljningsplanen framgick att styrelserna och nämnderna skulle följa upp och utvärdera den egna verksamheten mot bakgrund av bland annat fullmäktiges verksamhetsmål och nämndernas mål. I uppföljningsplanen hade regionstyrelsen även tydliggjort vad rapporterna till regionstyrelsen skulle innehålla:

- Samlad bedömning av verksamhetens resultat.
- Viktiga händelser under perioden.
- Redovisning och analys av måluppfyllelsen vid årets slut. Vid avvikelser bör rapporten innehålla kommentarer och vidtagna åtgärder.
- Redovisning och analys av ekonomiskt resultat. Vid avvikelser bör rapporten innehålla kommentarer och vidtagna åtgärder för att klara verksamheten inom kostnadsram.
- Uppföljning av internkontrollplan.

Styrdokument för verksamhetsplanering och uppföljning

I regionens ledningssystem finns tre registrerade dokument som är av betydelse för arbetet med att bereda delårsrapporterna:

- Riktlinjer för verksamhetsplanering och uppföljning (nr 230421)
- Tidplan för planerings- och uppföljningsprocessen (nr 252743)
- Beredning av underlag till delårs- och årsredovisning (nr 268350)

Dokumenterna är registrerade i ledningssystemet under år 2017 och 2018. Samtliga utgår från den dåvarande landstingsorganisationen. Dokumenterna har uppföljningsdatum under våren 2019. Det är oklart om de har följts upp.

Av regionstyrelsens yttrande över granskningen av delårsrapporten per augusti 2018 framgick att en översyn av styrdokument skulle genomföras. I arbetet ingick att förtydliga roller och ansvar i planerings- och uppföljningsprocessen. Det ingick även att harmonisera instruktionerna i syfte att skapa förutsättningar för bedömning av måluppfyllelse och prognos per helår.

Vår kommentar

Vi är positiva till att styrelsen beslutat om en uppföljningsplan och instruktion för år 2019. Uppföljningsplanen tydliggör vad som bör ingå i nämndernas och styrelsernas rapportering till regionstyrelsen. Vi noterar att inga reviderade styrdokument rörande planerings- och uppföljningsprocessen har dokumenterats i ledningssystemet. Granskningen av styrelser och nämnders delårsrapporter visar också att bedömningen av måluppfyllelsen och prognosen för helår skiljer sig en del mellan

nämnderna. Likt tidigare år vill vi uppmärksamma styrelsen att tydligare rutiner kan förtydliga de olika delarna i processen och vem som är ansvarig för de olika momenten.

Granskning av regionstyrelsens underlag

Regionstyrelsens delårsrapport till regionfullmäktige baseras på övriga styrelser och nämnders rapportering till regionstyrelsen. I delårsrapporten finns ett avsnitt där styrelsen i korthet redogjorde för respektive styrelses och nämnds resultat. I tabellen nedan redovisas en sammanställning av styrelsens redovisning.

Styrelse/nämnd	Resultat ekonomi	Prognos ekonomi	Prognos måluppfyllelse
Regionstyrelsen	-73 mkr	Stora svårigheter	3 mål kommer uppfyllas delvis 2 mål kommer inte uppfyllas
Hälso- och sjukvårdsnämnden	-337 mkr	-460 mkr	4 mål kommer uppfyllas delvis 2 mål kommer inte uppfyllas
Regionala utvecklingsnämnden	-2,2 mkr	-3,2 mkr	4 mål bedöms under perioden utvecklats enligt plan. 1 mål bedöms under perioden ha hög grad av måluppfyllelse. 1 mål bedöms under perioden ha utvecklats i liten grad enligt plan.
Patientnämnden	+0,32 mkr	Överskott	Samtliga mål kommer uppfyllas vid årets slut
Folkhögskolestyrelsen	-1,83 mkr	-0,5 mkr	1 mål kommer uppfyllas 1 mål kommer inte uppfyllas 2 mål inom förordning om statsbidrag kommer uppfyllas
Kostnämnden i Lycksele		-0,5 mkr	2 mål kommer uppfyllas 4 mål kommer inte uppfyllas
Måltidsnämnden i Skellefteå	-0,4 mkr	+0,2 mkr	Samtliga 2 mål kommer uppfyllas

Inom ramen för de grundläggande granskningarna har vi även granskat kvaliteten på styrelsernas och nämndernas delårsrapporter. Några iakttagelser är:

- Flera styrelser och nämnder har väsentliga avvikelser i förhållande till fullmäktiges mål. De åtgärder som beskrivs är inte tydliga och konkreta.
- Flera styrelser och nämnder har svagheter i bedömningen av måluppfyllelsen i vid årets slut. Några har bedömt måluppfyllelsen utan att genomfört några mätningar. Några har bedömt måluppfyllelsen utifrån bristfälliga underlag.
- Styrelserna och nämnderna har i huvudsak rapporterat i enlighet med regionstyrelsens uppföljningsplan.
- Regionala utvecklingsnämnden och patientnämnden hade inte mätbara mål.
- Regionala utvecklingsnämnden, patientnämnden och folkhögskolestyrelsen har brister i redovisningen av måluppfyllelsen. Det är svårt att tolka nämndernas resultat.

Vår kommentar

Regionstyrelsen har inte kommenterat styrelsernas och nämndernas resultat i delårsrapporten. Styrelsen har inte tydligt redovisat om de resultat som styrelser och nämnder redovisat i sina delårsrapporter är tillräckliga och om prognoserna är rimliga. Vår granskning av underlagen visar att flera av styrelsernas och nämndernas delårsrapporter har metodmässiga svagheter. Det handlar bland annat om att mål inte är mätbara eller att redovisningen inte är tydlig. Vi anser även att det för flera av styrelserna och nämnderna finns svagheter i bedömningen av prognosen för måluppfyllelsen vid årets slut. Vi uppmärksammar också att några styrelser och nämnder inte tydligt har bedömt måluppfyllelsen vid årets slut. Vi rekommenderar regionstyrelsen att ha bättre uppsikt över de underlag som övriga styrelser och nämnder lämnar till regionstyrelsens samlade delårsrapport och säkerställa att underlagen håller en tillräcklig kvalitet.

6. Sammanfattande bedömningar

Åtgärder med anledning av iakttagelser år 2018

I tabellen nedan har vi sammanställt i vilken grad regionstyrelsen vidtog tillräckliga åtgärder med anledning av rekommendationer i 2018 års granskning.

Rekommendationer 2018 års granskning	Tillräckliga åtgärder	Vår kommentar
Utred vilka genomgripande förändringar som behövs för att landstingets verksamheter ska klara sina budgetar. Säkerställ att tillräckliga åtgärder blir genomförda inom landstingsstyrelsens ansvarsområde som nämnd. För dialog med hälso- och sjukvårdsnämnden om vilka åtgärder som nämnden bör vidta.	Nej	Verksamheterna har stora ekonomiska underskott. De åtgärder som vidtagits har inte haft tillräcklig effekt år 2019. Vi anser därför att styrelsen inte vidtagit tillräckliga åtgärder.
Bered förslag på åtgärder för ställningstagande av fullmäktige i händelse av att någon styrelse eller nämnd redovisar att de riskerar att inte uppnå fullmäktiges mål eller klara av att genomföra fullmäktiges uppdrag.	Nej	Regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden har visserligen skrivit till fullmäktige om att de inte klarar av att hålla sina budgetar för år 2019. Varken styrelsen eller nämnden har lämnat förslag till fullmäktige om åtgärder för år 2019, vilket är en brist. Vi anser därför att styrelsen inte vidtagit tillräckliga åtgärder.
De rutiner som finns för arbetet på tjänstemannanivå med delårsrapporten behöver kompletteras så att det blir tydligare för chefer och medarbetare om vem som ska göra vad och hur de olika momenten ska utföras.	Nej	Förvisso är styrelsens uppföljningsplan för år 2019 tydligare än tidigare år, men styrelsen har inte reviderat styrdokumentet för planerings- och uppföljningsprocessen utifrån den nya organisationen.
Säkerställ att det för delårsrapporten finns underlag för att bedöma måluppfyllelsen för alla de övergripande mål som fullmäktige beslutat om.	Nej	Trots att styrelsen har bedömt måluppfyllelsen för samtliga av fullmäktiges mål, anser vi att underlagen för flera mål inte är tillräckliga.
Redovisningen i delårsrapporten är i första hand inriktad på landstingsstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden och nämnden för funktionshinder och habilitering. Utveckla redovisningen av resultat per augusti och prognoser om måluppfyllelsen för helår för övriga nämnder.	Ja	Samtliga styrelser och nämnder, med undantag för de gemensamma måltidsnämnderna, ingår i styrelsens redovisning om måluppfyllelsen.
Gör tydliga bedömningar i den samlade delårsrapporten för landstinget om de resultat som styrelser och nämnder redovisar i sina delårsrapporter är tillräckliga och om prognoser är rimliga.	Nej	Styrelsen har inte kommenterat om styrelserna och nämndernas resultat och prognoser är tillräckliga och rimliga.
Ha bättre uppsikt över de underlag som övriga nämnder lämnar till landstingsstyrelsens samlade delårsrapport för landstinget och säkerställ att underlagen håller	Nej	Styrelsen har inte kommenterat bristerna i styrelsernas och nämndernas underlag.

Rekommendationer 2018 års granskning	Tillräckliga åtgärder	Vår kommentar
en tillräcklig kvalitet. Kommentera i den samlade delårsrapporten för landstinget om de underlag som övriga nämnder lämnar in är bristfälliga.		
Utveckla redovisningen i delårsrapporten av resultatet av de uppdrag som fullmäktige lämnat till styrelser och nämnder. Med utgångspunkt av fullmäktiges uppdrag bör berörda styrelser och nämnder besluta om vilka aktiviteter m.m. som de avser genomföra. I delårsrapporten bör landstingsstyrelsen redovisa i vilken grad aktiviteterna m.m. är genomförda samt bedöma om måluppfyllelsen för uppdragen vid årets slut.	Nej	Vi bedömer att styrelsen har utvecklat redovisningen av fullmäktiges uppdrag. Styrelsen har dock inte gjort någon bedömning av om uppdraget kommer slutföras innan årets slut. Styrelsen har inte heller bedömt måluppfyllelsen för uppdraget. Vi anser därför att styrelsen inte har vidtagit tillräckliga åtgärder.
Utveckla analyserna i delårsrapporten om orsaker till bristande måluppfyllelse och om orsaker till att åtgärder inte har varit tillräckliga.	Nej	Trots att det av styrelsens redovisning framgår en kortfattad analys av måluppfyllelse, anser vi att styrelsen i flera fall saknar underlag. Underlag som är viktiga för analysen. Det framgår inte varför verksamheterna trots åtgärder redovisar återkommande underskott.
Gör i delårsrapporten en samlad bedömning om målen för god ekonomisk hushållning kommer att nås vid årets slut. En förutsättning är att resultat för verksamhetsmål och finansiella mål bedöms i ett sammanhang.	Nej	

Vår kommentar

Flera av bristerna som identifierades i granskningen av delårsrapporten per augusti 2018 kvarstår. Vi anser att regionstyrelsen inte vidtog tillräckliga åtgärder med anledning av 2018 års rekommendationer.

Svar på revisionsfrågor

Av tabellen nedan framgår vår bedömning av svaret på revisionsfrågorna.

Revisionsfråga	Bedömning	Vår kommentar
Är styrelsens redovisade resultat per augusti 2019 förenligt med fullmäktiges verksamhetsmål och riktade uppdrag?		Verksamheterna redovisar stora ekonomiska underskott. För flera verksamhetsmål redovisas stora avvikelser.
Är styrelsens redovisade resultat per augusti 2019 förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning?		Verksamheternas stora ekonomiska underskott och avvikelser för verksamhetsmål är grund för vår bedömning att resultatet per augusti 2019 inte är förenligt med fullmäktiges mål.
Är det troligt att fullmäktiges verksamhetsmål och riktade uppdrag kommer att uppnås vid årets slut?		Regionstyrelsen bedömer att endast ett av fullmäktiges mål kommer att uppnås vid årets slut. Vi bedömer att måluppfyllelsen inte är möjlig att följa upp.
Är det troligt att fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning kommer att uppnås vid årets slut?		Verksamheternas stora ekonomiska underskott och stora avvikelser för verksamhetsmål är grund för vår bedömning att det inte är troligt att resultatet vid årets slut kommer att vara förenligt med fullmäktiges mål.
Är redovisningen i delårsrapporten tillräcklig för att bedöma om det är troligt att fullmäktiges verksamhetsmål och uppdrag kommer att nås vid årets slut?		Trots att strukturen för redovisningen är tydligare än tidigare år, bedömer vi att redovisningen av underlagen för flera av målen inte är tillräcklig.
Är redovisningen i delårsrapporten tillräcklig för att bedöma om det är troligt att fullmäktiges mål om ekonomisk hushållning kommer att nås vid årets slut?		Styrelsen gör i delårsrapporten ingen samlad bedömning om målen som är av betydelse för god ekonomisk hushållning kommer att nås vid årets slut.
Har regionstyrelsen vidtagit tillräckliga åtgärder med anledning av revisorernas rekommendationer för år 2018?		Flera av bristerna som identifierades i granskningen av delårsrapporten per augusti 2018 kvarstår.

Rekommendationer

Vi rekommenderar regionstyrelsen att arbeta med följande områden:

- Det behövs genomgripande förändringar för att regionens verksamheter ska klara sina budgetar. Säkerställ att tillräckliga åtgärder blir genomförda inom styrelsens ansvarsområde som nämnd. För dialog med hälso- och sjukvårdsnämnden om vilka åtgärder som nämnden bör vidta.
- Bered förslag på åtgärder för ställningstagande av fullmäktige i händelse av att någon styrelse eller nämnd redovisar att de riskerar att inte uppnå fullmäktiges mål eller klarar av att genomföra fullmäktiges uppdrag.

- Säkerställ att tillräckliga åtgärder vidtas för att regionstyrelsen som nämnd uppnår fullmäktiges verksamhetsmål. För dialog med hälso- och sjukvårdsnämnden om vilka åtgärder som nämnden behöver vidta för att uppnå fullmäktiges verksamhetsmål.
- Genomför i den samlade delårsrapporten en samlad bedömning om målen för god ekonomisk hushållning kommer att nås vid årets slut.
- Säkerställ att det för den samlade delårsrapporten finns underlag för att bedöma måluppfyllelsen för fullmäktiges samtliga verksamhetsmål.
- Förbättra uppsikten över de underlag som övriga styrelser och nämnder lämnar till regionstyrelsens samlade delårsrapport. Säkerställ att underlagen håller tillräcklig kvalitet. Kommentera i delårsrapporten om de underlag som övriga styrelser och nämnder lämnar in är bristfälliga.
- Utveckla analysen i den samlade delårsrapporten om orsaker till bristande måluppfyllelse. Utveckla också analysen om orsaker till att åtgärder inte har varit tillräckliga.
- Kommentera i den samlade delårsrapporten om de resultat som styrelser och nämnder redovisar i sina delårsrapporter är tillräckliga och om prognoserna är rimliga.
- Utveckla redovisningen av fullmäktiges riktade uppdrag. Av delårsrapporten bör det framgå i vilken grad uppdragen är genomförda samt bedömningen av måluppfyllelsen för uppdragen vid årets slut.
- Tydliggör rutinerna och riktlinjerna för arbetet i planerings- och uppföljningsprocessen. Styrdokumenten bör anpassas utifrån den nuvarande förvaltningsorganisationen.

Umeå den 11 november 2019

Malin Hedlund
Sakkunnig

Revisionskontoret
Region Västerbotten

Ingrid Lindberg
Sakkunnig

Revisionskontoret
Region Västerbotten

Bilaga 1

I tabellen nedan framgår vår kommentar till regionstyrelsens bedömning av fullmäktiges verksamhetsmål.

Regionstyrelsens bedömning	Antal nämndmål som följdes upp i delårsrapporten	Vår kommentar
Bättre och jämlik hälsa		
Målet kommer delvis uppnås	1 mål kommer inte uppnås (HSN*)	Regionstyrelsens bedömning baserades på 1 nämndmål och negativt resultat per augusti för 1 indikator. Vi anser att underlagen inte är tillräckliga för att bedöma måluppfyllelsen. Det finns en risk att styrelsen är för optimistisk i sin bedömning.
God och jämlik vård		
Målet kommer delvis uppnås	2 mål uppnås (PN) 1 mål kommer delvis uppnås (HSN) 2 mål kommer inte uppnås (RS och HSN)	Regionstyrelsens bedömning baserades på mål för PN, RS och HSN. Granskningen av styrelsens underlag visade att PN mål inte är mätbara. Bedömningen av RS och HSN 3 mål baserades på 7 indikatorer, varav 1 bedömdes uppnå sitt målvärde vid årets slut. Vi anser att underlagen för att bedöma fullmäktiges mål är svaga. Vi noterar bland annat att till skillnad från år 2018, följs inte tillgängligheten till BUP upp. Vi anser att det finns en risk att styrelsen är för optimistisk i sin bedömning.
Aktiv och innovativ samarbetspartner		
Målet kommer delvis uppnås	1 mål kommer delvis uppnås (RS) 1 mål kommer uppnås (PN)	Regionstyrelsens bedömning baserades på 2 nämndmål. Granskningen av styrelsens underlag visade att PN mål inte är mätbara. RS mål följdes upp utifrån 3 indikatorer. Vi anser att underlagen inte är tillräckliga för att bedöma måluppfyllelsen. Det finns en risk att styrelsen är för optimistisk i sin bedömning.
Attraktiv arbetsgivare		
Målet kommer delvis uppnås	5 mål kommer delvis uppnås (RS, HSN och FHSS) 1 mål kommer uppnås (PN)	Regionstyrelsens uppföljning visar att sjukfrånvaron har förbättrats under perioden. Av analysen framgick dock att minskningen av sjukfrånvaron planat ut. Vi instämmer i styrelsens bedömning.
Tydligt ledarskap för hållbar regional tillväxt		
Målet kommer uppnås	4 mål kommer uppnås (RUN) 2 mål kommer delvis uppnås (RUN)	Styrelsens uppföljning utgick från de aktiviteter RUN hade genomfört under perioden. Aktiviteterna bedömdes utifrån rekommendationer om måluppfyllelse i årsredovisningen för år 2018. Granskningen visar att RUN saknar mätbara mål och därför är det inte möjligt att utifrån underlagen bedöma måluppfyllelsen.
Hållbar ekonomi		
Målet kommer inte uppnås	2 mål kommer inte uppnås (RS och HSN)	Vi instämmer i styrelsens bedömning.

* Förkortningar: HSN (hälso- och sjukvårdsnämnden), RS (regionstyrelsen), PN (patientnämnden), FHSS (folkhögskolestyrelsen), RUN (regionala utvecklingsnämnden)